

## БӨЛІМ: ЖАҢАЛЫҚТАР

## Жасыл экономика және оның Қазақстандағы дамуы

ЖАРИЯЛАНДЫ  
12.11.2024СІЛТЕМЕ  
https://bilimger.kz/169775/

## АННОТАЦИЯ / АҢДАТПА

Айкен Турганбек Жасыл экономика бүгінде әлемдік деңгейде маңызды бағытқа айналып отыр. Ол қоршаған ортаға зиянды әсерді азайтып, экономикалық дамуды табиғи ресурстарды сақтай отырып іске асыруды көздейді....

Айкен Турганбек

Жасыл экономика бүгінде әлемдік деңгейде маңызды бағытқа айналып отыр. Ол қоршаған ортаға зиянды әсерді азайтып, экономикалық дамуды табиғи ресурстарды сақтай отырып іске асыруды көздейді. Жасыл экономиканың басты мақсаты – экологиялық таза және тұрақты даму қағидаларын ұстану арқылы елдердің экономикалық өсімін қамтамасыз ету. Қазақстан да соңғы жылдары бұл бағытты белсенді түрде қолдап келеді, себебі жасыл экономикаға көшу – табиғи ресурстарға бай мемлекет үшін экологиялық тұрақтылық пен экономикалық дамудың кепілі болмақ.

Жасыл экономика – тұрақты даму мақсаттарына қол жеткізудегі негізгі құралдардың бірі. Оның артықшылықтары:

Қоршаған ортаны қорғау– Жасыл экономика экожүйені сақтауға және табиғи ресурстарды тиімді пайдалануға ықпал етеді.

Энергияның тиімділігі– Бұл экономика ресурстарды қайта өңдеу, жаңартылатын энергия көздерін қолдану арқылы энергияны үнемдейді.

Тұрақты жұмыс орындары– Жасыл экономика жаңа технологиялар мен индустрияларды дамытуға негізделгендіктен, жаңадан тұрақты жұмыс орындарын ашуға мүмкіндік береді.

Халық денсаулығының жақсаруы- Ластаушы заттарды азайту және табиғи ортаға оң әсер ету арқылы жасыл экономика халық денсаулығының деңгейін арттырады.

Қазақстан табиғи ресурстарға бай мемлекет болғанымен, экономиканың тұрақты дамуын қамтамасыз ету үшін қоршаған ортаны қорғау аса маңызды. Елде жасыл экономиканы дамытуға түрткі болған негізгі факторлар:

Экологиялық мәселелер- Каспий теңізінің ластануы, Арал теңізінің тартылуы, ауаның ластануы секілді экологиялық мәселелер елді қатаң экологиялық саясат ұстануға мәжбүрлейді.

Қазба байлықтарға тәуелділікті азайту- Қазақстанның экономикасы негізінен мұнай, газ, көмір секілді қазба байлықтарына тәуелді, бірақ олар таусылатын ресурстар санатына жатады. Экономиканы әртараптандыру мақсатында жасыл экономика маңызды рөл атқарады.

Қазақстанда жасыл экономикаға көшу үшін бірнеше маңызды бағдарлама мен бастамалар жүзеге асырылып келеді. Олардың қатарына төмендегілер жатады:

“Қазақстан-2050” стратегиясы- Қазақстанның ұзақ мерзімді даму стратегиясында жасыл экономиканы дамыту негізгі басымдықтардың бірі ретінде көрсетілген.

«Жасыл экономикаға көшу» тұжырымдамасы- 2013 жылы қабылданған бұл тұжырымдамада экономикадағы экологиялық стандарттарды сақтау, табиғи ресурстарды үнемдеу, энергия тиімділігін арттыру және жаңартылатын энергия көздерін дамыту бойынша нақты қадамдар айқындалған.

Энергия тиімділігі бағдарламалары- Энергияны үнемдеу және тиімді пайдалану бағдарламалары арқылы мемлекет өнеркәсіп саласындағы энергия шығынын азайтуды көздеп отыр.

«Жасыл технологиялар мен инвестициялық жобалар орталығы» - 2018 жылы құрылған бұл орталық жаңартылатын энергия көздері, ресурстарды үнемдеу технологиялары секілді жасыл жобаларды жүзеге асыруға бағытталған.

Қазақстанда жел, күн және су энергиясын қолдану арқылы жаңартылатын энергия көздерін дамытуға үлкен мән берілуде. Мысалы:

Жел энергиясы- елдің кейбір аймақтарында, әсіресе Жамбыл, Ақтөбе, Маңғыстау өңірлерінде жел энергиясын өндіру жобалары іске асырылып келеді. Бұл жел энергиясының әлеуетін арттыруға мүмкіндік береді. Күн энергиясы- Қазақстан күн сәулесі мол түсетін ел болғандықтан, күн энергетикасын дамытуға зор мүмкіндіктерге ие. Қазіргі кезде елде бірнеше ірі күн электр станциялары іске қосылған. Су энергиясы- Оңтүстік Қазақстан және Алтай аймақтары кішігірім гидроэлектрстанцияларды дамытуға қолайлы.

Қазақстанда жасыл экономиканы дамыту бірнеше кедергілерге тап болады:

Қаржылық қиындықтар: Жаңартылатын энергия көздерін дамыту, жаңа технологияларды енгізу үлкен қаржыны талап етеді. Қоғамдық сана- Қазақстанда экологиялық мәдениет пен жасыл технологияларға деген қызығушылық әлі де төмен деңгейде. Технологиялық тәуелділік- Қазақстанда жаңартылатын энергия көздері мен

ресурстарды үнемдеу технологиялары шектеулі, көбіне шетелдік технологияларға тәуелділік байқалады.

Жасыл экономикаға көшу – Қазақстанның ұзақ мерзімді тұрақты дамуына жол ашады. Ол елдің экономикалық және экологиялық тұрақтылығын қамтамасыз ететін маңызды бағыт болып табылады. Экологиялық мәселелерді шешу, табиғи ресурстарды сақтау және халықтың өмір сапасын арттыру – жасыл экономиканың басты артықшылықтары. Сондықтан, Қазақстанның болашағы үшін жасыл экономиканы дамыту бойынша барлық қажетті шаралар қабылданып, экономиканы әртараптандыру жолында жұмыстар жалғасуы қажет.

**ҚМ АА** Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.